

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Sžik/4/2018
Identifikačné číslo spisu: 1017200205
Dátum vydania rozhodnutia: 08.10.2019
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančenič
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1017200205.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Viliama Pohančeniča (sudca spravodajca) a zo sudcov JUDr. Nory Halmovej a JUDr. Jany Zemkovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: PYRONOVA s.r.o., IČO: 31 422 802, Landererova 8, Bratislava, zastúpená: BAJO LEGAL, s.r.o., Landererova 8, Bratislava, v mene ktorej koná JUDr. Branislav Jablonka, PhD., advokát a konateľ, proti žalovanej: Ekonomická univerzita v Bratislave, Dolnozemska cesta 1, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 14/2016/SPI zo dňa 05.12.2016, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/30/2017-45 zo dňa 29.03.2018, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

1. Dňa 03.11.2016 bol žalovanej doručený e-mail od pani H. Š. z e-mailovej adresy H., v ktorom požiadala o prístupenie „verejnej informácie o absolvovaní štátnej skúšky, resp. informáciu o dosiahnutom vzdelaní pána: V. P., K. XX.XX.XXXX, O. Š. - B.. V prípade, ak u Vás vyššie menovaný pán neštudoval a neabsolvoval štátnu skúšku, prosím Vás o informáciu aj o tejto skutočnosti." Na túto žiadosť odpovedala žalovaná e-mailom zo dňa 04.11.2016, v ktorom uviedla, že v zmysle zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov (ďalej aj len „zákon č. 122/2013 Z. z.") treba doložiť súhlas menovaného na poskytnutie informácií o jeho osobe a taktiež je potrebné doplniť názov fakulty, či išlo o denné alebo externé štúdium a rok ukončenia štúdia, prípadne sken diplomu. Na uvedený e-mail pani H. Š. nereagovala.

2. Dňa 24.11.2016 bolo žalovanej doručené odvolanie žalobkyne proti fiktívnemu rozhodnutiu zo dňa

04.11.2016 (ďalej aj len „fiktívne rozhodnutie žalovanej“) v zmysle § 18 ods. 3 a § 19 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) o nesprístupnení vyššie uvedenej informácie.

3. Žalovaná rozhodnutím č. 14/2016/SPI zo dňa 05.12.2016 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovanej“) potvrdila svoje fiktívne rozhodnutie o nesprístupnení požadovanej informácie. V odôvodnení poukázala na § 14 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. konštatujúc, že žiadosť zo dňa 03.11.2016 nespĺňala zákonom ustanovené náležitosti. Podľa Obchodného zákonníka je oprávnený konať v mene spoločnosti s ručením obmedzeným jej konateľ, pričom túto žiadosť žalovanej neadresoval konateľ, ale pani H. Š. bez uvedenia bydliska. Žalovaná nevyzvala na doplnenie žiadosti, ale bez zbytočného odkladu na ňu reagovala neformálne z dôvodu, že z jej obsahu bolo zrejmé, že požadovanú informáciu nie je možné s poukazom na § 9 zákona č. 122/2013 Z. z. poskytnúť. Záverom poukázala na to, že aj keď nebolo vo veci vydané rozhodnutie o nesprístupnení požadovanej informácie, resp. ak žiadateľka nepovažovala oznámenie zo dňa 04.11.2016 za dostatočné, platí, že žalovaná vydala rozhodnutie, ktorým odmietla informáciu poskytnúť.

II.

4. Žalobkyňa podala proti napadnutému rozhodnutiu žalovanej správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 6S/30/2017-45 zo dňa 29.03.2018 tak, že napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj fiktívne rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Žalobkyni priznal voči žalovanej právo na úplnú náhradu trov konania.

5. V odôvodnení rozsudku krajský súd citoval § 2 ods. 1, § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“ alebo aj len „Správny súdny poriadok“), čl. 26 ods. 1 Ústavy SR, čl. 17 ods. 1 a 5 Listiny základných práv a slobôd, § 9 ods. 1 a 2, § 14 ods. 1 a 3, § 17 ods. 1, § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. a § 47 ods. 1 až 5 správneho poriadku.

6. Ďalej poukázal na to, že základom pre posúdenie žiadosti o sprístupnenie informácií je zákon č. 211/2000 Z. z., ktorý v § 14 upravuje žiadosť, jej formu, náležitosti a postup povinnej osoby v prípade, keď žiadosť nemá zákonom predpísané náležitosti. Zároveň v § 9 upravuje podmienky prístupu k informáciám v súvislosti s ochranou osobných údajov s princípom, že povinná osoba zverejňuje, resp. sprístupňuje len tie osobné údaje, ktoré jej ukladá zákon (nielen zákon č. 122/2013 Z. z. ale ako v danom prípade aj zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách v znení neskorších predpisov) alebo ak povinná osoba disponuje písomným súhlasom dotknutej osoby na poskytnutie osobných údajov. V prejednávanej veci pani H. Š. požiadala o sprístupnenie informácie elektronicky podanou žiadosťou zo dňa 03.11.2016, ktorú žalovaná v zákonnej lehote na vybavenie neposkytla ani nevydala rozhodnutie o nevyhovení žiadosti. V takomto prípade sa predpokladá, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla informácie poskytnúť, resp. sprístupniť. Po uplynutí zákonnej lehoty automaticky nastáva tzv. fikcia zamietavého rozhodnutia, hoci riadne písomné rozhodnutie povinná osoba nevydala.

7. Zákon č. 211/2000 Z. z. v § 18 ods. 2 výslovne ukladá povinnosť o nesprístupnení informácií vydať písomné rozhodnutie a zároveň síce predpokladá vydanie fiktívneho rozhodnutia ako následok nečinnosti povinnej osoby (§ 18 ods. 3), avšak takýto postup povinnej osoby má právne následky spočívajúce v jeho nezákonnosti. Každé fiktívne rozhodnutie musí byť odvolacím orgánom alebo súdom zrušené, nakoľko neobsahuje odôvodnenie a je nepreskúmateľné (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5SŽi/3/2011 zo dňa 03.05.2011). Účelom inštitútu fiktívneho rozhodnutia nie je „legalizovať“ nečinnosť povinných osôb pri rozhodovaní o žiadosťiach podľa zákona č. 211/2000 Z. z., ale poskytnúť ochranu tomu, kto sa obrátil so žiadosťou na povinnú osobu o sprístupnenie informácií (rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 19S/31/2002 zo dňa 16.05.2002).

8. Z napadnutého rozhodnutia žalovanej je podľa názoru krajského súdu nepochybné, že neobsahuje výrok ani odôvodnenie. Medzi výrokom a odôvodnením musí byť logická zhoda. V konečnom dôsledku je obligatórnou náležitosťou rozhodnutia poučenie o odvolaní (rozklade), ktoré rovnako v napadnutom rozhodnutí žalovanej absentuje. Absencia zákonných náležitostí rozhodnutia správneho orgánu má za

následok jeho nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov.

9. S poukazom na vyššie uvedené dospel krajský súd k záveru, že fiktívne rozhodnutie žalovanej už vo svojej podstate nespĺňa náležitosti rozhodnutia podľa § 47 správneho poriadku a v napadnutom rozhodnutí žalovanej absentujú zákonné náležitosti rozhodnutia upravené v § 47 ods. 1 správneho poriadku, je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo pre nedostatok dôvodov a takýto nedostatok spravidla bráni posúdeniu dôvodnosti ďalších meritórnych námietok. Z tohto dôvodu sa krajský súd nezaoberal vecnými námietkami nesprístupnenia požadovanej informácie v zmysle § 9 zákona č. 211/2000 Z. z.

10. Tvrdenie žalovanej, že zo žiadosti nebolo jednoznačné, či ju podáva fyzická alebo právnická osoba, vyhodnotil krajský súd s poukazom na napadnuté rozhodnutie žalovanej ako účelové a nemajúce oporu v zákone. Ak povinná osoba po podaní žiadosti o sprístupnenie informácií mala za to, že žiadosť je neúplná, resp. nemá náležitosti upravené v § 14 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z., mala postupovať podľa § 14 ods. 3 uvedeného zákona, t. j. vyzvať žiadateľa, aby v určenej lehote neúplnú žiadosť doplnil pod hrozbou jej odloženia.

11. Vznesenú námietku premlčania podanej žaloby vyhodnotil krajský súd taktiež ako nedôvodnú. V administratívnom spise sa nenachádza doklad o doručení napadnutého rozhodnutia žalovanej žalobkyni, pričom sama žalovaná pri vznesej námietke premlčania vychádzala z informácie o doručení predmetného rozhodnutia zo žaloby, v ktorej žalobkyňa uviedla, že jej bolo doručené dňa 08.12.2016. Keďže napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo žalobkyni doručené dňa 08.12.2016 a dvojmesačná lehota na podanie žaloby uplynula dňa 08.02.2016, kedy žaloba bola podaná na poštovú prepravu, bola podaná včas.

III.

12. Proti rozsudku krajského súdu podala žalovaná (sťažovateľka) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zrušil rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol. Mala za to, že ak niekto požaduje sprístupnenie informácie a jeho záujem je čestný a vážny, nemôže posielat' e-mail so žiadosťou povinnej osobe v skrytej kópii a z označenia odosielateľa a žiadosti musí byť zrejmé, kto je žiadateľom, t. j. či je to fyzická alebo právnická osoba. Z označenia adresáta musí byť zrejmé, kto je povinnou osobou a z označenia žiadosti zas musí byť zrejmé, kto je žiadateľom o informáciu. Podľa názoru sťažovateľky nepodala žalobkyňa riadnu žiadosť o sprístupnenie informácie v zmysle § 14 zákona č. 211/2000 Z. z., avšak krajský súd sa s touto otázkou nezaoberal. Odosielateľom elektronickej správy doručenej sťažovateľke dňa 03.11.2016 bola „H. Š.“ a adresátom bola „H. Š.“. Sťažovateľka dostala tento e-mail v skrytej kópii, z čoho vyplýva, že nebola jeho adresátom.

13. Ďalej sťažovateľka namietala, že žiadosť bola napísaná v ženskom rode a v jednotnom čísle a nebola formulovaná ako úradná písomnosť právnickej osoby. Nesúhlasila s tvrdením žalobkyne, že pani Š. mala byť jej zamestnanom a bola oprávnená za ňu konať. K elektronickej žiadosti nebolo priložené poverenie, resp. plná moc od štatutárneho orgánu žalobkyne pre pani Š. na jej podanie. Z obsahu tejto žiadosti nebolo možné zistiť, či je vo vnútorných predpisoch žalobkyne určené, že pani Š. je oprávnená na podávanie žiadostí o sprístupnenie informácií a nebolo možné ani zistiť jej pracovné zaradenie u žalobkyne. Napriek týmto skutočnostiam sa sťažovateľka obsahom e-ailu zaoberala a na druhý deň od doručenia žiadosti vyzvala pisateľku, aby k žiadosti predložila doplňujúce údaje tak, aby ju mohla vybaviť v zmysle zákona a tiež uviedla, že je potrebné priložiť súhlas dotknutej osoby. Bez uvedenia toho, na akej fakulte a v akých rokoch mala dotknutá osoba u sťažovateľky študovať, by nebolo možné zaoberať sa vecou. Sťažovateľka má 7 fakúlt a v jednom akademickom roku u nej študuje niekoľko tisíc študentov. Dotknutá osoba mohla začať študovať u sťažovateľky najskôr niekedy v roku 1992, a teda by bolo potrebné vyhľadávať záznamy o nej v archívoch 22 rokov spätne, pričom zistenie by mohlo byť vzhľadom na nepresné zadanie nesprávne.

14. Pani H. Š. muselo byť jasné, že keď sťažovateľka na jej správu bez zbytočného odkladu reagovala, mala dobrý úmysel jej žiadosť vybaviť. Rovnako jej muselo byť zrejmé, že ak jej neposkytne požadovaný

súčinnosť pri vybavení žiadosti, hoci ju o súčinnosť slušne a v dobrej viere požiadala, nebude môcť jej žiadosť vybaviť. Text výzvy zaslanej sťažovateľkou bol jednoduchý a napísaný zrozumiteľne, a teda nebol žiaden dôvod domnievať sa, že pani H. Š.Q. jej obsahu nerozumela. Ak mala pisateľka e-mailu skutočný a čestný záujem o sprístupnenie informácie, malo byť v jej záujme na e-mail sťažovateľky zo dňa 04.11.2016 riadne odpovedať. Z ďalšieho vývoja veci je podľa sťažovateľky zrejmé, že naň zámerne neodpovedala, aby potom mohla tvrdiť, že sťažovateľka o jej žiadosti nerozhodla.

15. Podľa sťažovateľky nemožno informáciu, ktorá sa týka fyzickej osoby, sprístupniť bez jej predchádzajúceho súhlasu s poukazom na § 9 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. Žalobkyňa dobre vedela, že požadovanú informáciu jej nie je možné sprístupniť bez súhlasu dotknutej osoby s poukazom na uvedené ustanovenie zákona č. 211/2000 Z. z. a zámerne neposkytla sťažovateľke pri jej vybavovaní súčinnosť. Sťažovateľka preto považovala jej správanie za zneužívanie práva, ktoré je v rozpore s bežne zaužívanými zásadami slušného správania sa a občianskym spolužitím ako aj porušením zásady „lex non exacte definit, sed arbitrio boni viri permittit“ (zákon nemá presné definície, ale spolieha sa na úsudok čestného človeka). Ak mala pani Š., resp. žalobkyňa čestný záujem o vybavenie žiadosti, bolo jej povinnosťou odpovedať sťažovateľke na jej otázky potrebné pre vybavenie žiadosti.

16. Sťažovateľka tiež poukázala na to, že e-mail z adresy H. bol odoslaný v skrytej kópii aj na iné adresy, pričom pravdepodobne ide o adresy univerzít, resp. vysokých škôl. Z uvedenej skutočnosti vyvodila záver, že žalobkyňa nemala čestný záujem o sprístupnenie požadovaných informácií. Krajský súd vytýkal sťažovateľke, že jej e-mail nemal všetky náležitosti výzvy podľa § 14 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., ale to, že žalobkyňa nepodala riadnu žiadosť v zmysle § 14 uvedeného zákona ani jej odoslanie v skrytej kópii žalobkyni nevytýkal. Sťažovateľka tiež nesúhlasila s konštatovaním krajského súdu, že bola nečinná a opätovne poukázala na bezodkladne zaslaný email, v ktorom vyzvala pisateľku na doplnenie jej žiadosti, na ktorý nikto neodpovedal.

17. Účelom zákona č. 211/2000 Z. z. je sprístupňovanie informácií. Každé vybavenie veci si vyžaduje komunikáciu medzi zúčastnenými stranami. Ak mala pisateľka čestný záujem o sprístupnenie informácie, mala povinnosť odpovedať na e-mail sťažovateľky zo dňa 04.11.2016 a nie zostať nečinnou a vzápätí podávať odvolanie proti nesprístupneniu informácie a nakoniec aj žalobu na krajský súd. Žalobkyňa nemala morálne právo podávať odvolanie podľa zákona č. 211/2000 Z. z. ani žalobu, pretože v prvom rade sa ona nesprávala v súlade so zákonom. Záverom sťažovateľka vyjadrila názor, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, v rozpore s dobrými mravmi a nerešpektujúc zásadu „lex non exacte definit, sed arbitrio boni viri permittit“.

IV.

18. Žalobkyňa vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti navrhla, aby ju kasačný súd zamietol a priznal jej náhradu trov kasačného konania v celom rozsahu. Uviedla, že už „prima facie“ je zrejmé, že právne posúdenie v rozsudku krajského súdu (časť VII. a VIII. rozsudku) sa týka úplne iných skutočností ako tých, ktoré uviedla sťažovateľka v kasačnej sťažnosti. V kasačnej sťažnosti neuvádza v zmysle § 440 ods. 2 S.s.p. právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a ktoré by zároveň bolo podkladom pre rozhodnutie súdu podľa napadnutého rozsudku. Právne posúdenie veci, ku ktorému dospel krajský súd, spočíva najmä v skutočnosti, že tak napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj fiktívne rozhodnutie žalovanej nespĺňajú zákonné náležitosti rozhodnutia podľa S.s.p. a sú nepreskúmateľné, čo má za následok ich nezákonnosť. Ak mala sťažovateľka za to, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, mala v kasačnej sťažnosti uviesť, v čom bolo právne posúdenie krajským súdom nesprávne.

19. Pokiaľ ide o skutočnosti uvádzané sťažovateľkou ohľadom údajného nepodania žiadosti o informácie žalobkyňou, táto uviedla, že krajský súd sa s touto námietkou dostatočným spôsobom vysporiadal v rozsudku, pričom uvedené ani nepredstavuje právne, ale skutkové posúdenie veci. V zmysle S.s.p. nie je možné podať kasačnú sťažnosť pre nesprávne zistený skutkový stav a kasačný súd ani nie je oprávnený posudzovať zistený skutkový stav. Ak sťažovateľka tvrdí, že žalobkyňa ani nepodala žiadosť o sprístupnenie informácií, je otázne, z akého dôvodu vydala napadnuté rozhodnutie. Za irelevantné tiež

žalobkyňa označila prezentované domnienky sťažovateľky ohľadom jej údajného „nečestného“ úmyslu.

V.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej (sťažovateľky) nie je dôvodná.

21. V prvom rade považoval kasačný súd za potrebné vysporiadať sa s námietkou sťažovateľky ohľadom neúplnosti žiadosti o sprístupnenie informácie týkajúcej sa absolvovania štátnej skúšky pána V. resp. o jeho dosiahnutom vzdelaní. V zmysle § 14 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. musí byť zo žiadosti zrejmé, ktorej povinnej osobe je určená, meno, priezvisko, názov alebo obchodné meno žiadateľa, jeho adresa pobytu alebo sídlo, ktorých informácií sa žiadosť týka a aký spôsob sprístupnenia informácií žiadateľ navrhuje. Je potrebné prisvedčiť sťažovateľke, že zo žiadosti pani H. Š. nebolo zrejmé, či ju podáva pani H. Š. ako fyzická osoba alebo ju podáva v mene žalobkyne, t. j. právnickej osoby. Ak bola predmetná žiadosť zaslaná žiadateľkou ako fyzickou osobou, v žiadosti absentovalo uvedenie jej bydliska. V prípade, že bola podaná v mene právnickej osoby s oprávnením pani H. Š. konať v mene žalobkyne, bolo potrebné túto skutočnosť v žiadosti uviesť a priložiť k nej poverenie, resp. plnomocenstvo na oprávnenie pani H. Š. konať v mene žalobkyne ako právnickej osoby. Sťažovateľka postupovala v súlade s § 14 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., keď pani H. Š. e-mailom zo dňa 04.11.2016 vyzvala na predloženie doplňujúcich údajov k ňou podanej žiadosti, ktoré v e-maily špecifikovala, avšak mala žiadať aj ďalšie chýbajúce údaje.

22. Na jednej strane je pravdou, že e-mail sťažovateľky zo dňa 04.11.2016 nespĺňal formálne náležitosti ustanovené v § 14 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. pre výzvu na doplnenie žiadosti o sprístupnenie informácií, ale išlo len o neformálny e-mail. Na druhej strane, bolo nepochybne snahou sťažovateľky komunikovať so žiadateľkou a usmerniť ju v ďalšom jej postupe za účelom riadneho vybavenia ňou zaslanej žiadosti zo dňa 03.11.2016, nakoľko na ňu odpovedala bezodkladne na druhý deň, t. j. 04.11.2016 s tým, aby pani H. Š. ako žiadateľka o sprístupnenie informácie svoju žiadosť doplnila.

23. V tejto súvislosti dáva kasačný súd do pozornosti zásadu platnú už v rímskom práve, podľa ktorej „vigilantibus iura scripta sunt“, t. j. „práva patria len bdelým“ (pozorným, ostrážitým, opatrným, starostlivým). To znamená, že práva patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením, či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a pod. To platí obdobne aj v tomto prípade, kedy pani H. Š., resp. žalobkyňa zaslala sťažovateľke žiadosť o sprístupnenie informácie a napriek tomu, že hneď na druhý deň jej bol doručený e-mail od sťažovateľky za účelom doplnenia žiadosti, nereagovala naň a požadované údaje nedoplnila. Bolo v jej záujme na e-mail sťažovateľky zo dňa 04.11.2016 odpovedať. Práve táto skutočnosť vzbudzuje pochybnosti o skutočnom a čestnom záujme žiadateľky o sprístupnenie informácií a naozaj vyvoláva dojem o účelovosti jej konania, keďže na jednej strane na e-mail zo dňa 04.11.2016 nereagovala, ostala nečinná, avšak následne podala odvolanie proti fiktívnemu rozhodnutiu žalovanej. Žalobkyňa si mala byť vedomá toho, že a k požadované údaje do svojej žiadosti nedoplní, sťažovateľka jej informáciu o dotknutej osobe nespístupní.

24. Podľa čl. 10 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

25. Z § 3 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z. vyplýva právo každého na prístup k informáciám, ktoré majú povinné osoby k dispozícii.

26. Podľa § 9 ods. 1 a 2 zákona č. 211/2000 Z. z., informácie, ktoré sa dotýkajú osobnosti a súkromia fyzickej osoby, písomnosti osobnej povahy, podobizne, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkajúce sa fyzickej osoby alebo jej prejavov osobnej povahy povinná osoba sprístupní len

vtedy, ak to ustanovuje osobitný zákon, alebo s predchádzajúcim písomným súhlasom dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba. Ustanovenia osobitných predpisov tým nie sú dotknuté. Informácie o osobných údajoch fyzickej osoby, ktoré sú spracúvané v informačnom systéme za podmienok ustanovených osobitným zákonom, povinná osoba sprístupní len vtedy, ak to ustanovuje zákon, alebo na základe predchádzajúceho písomného súhlasu dotknutej osoby. Ak dotknutá osoba nemá spôsobilosť na právne úkony, taký súhlas môže poskytnúť jej zákonný zástupca. Ak dotknutá osoba nežije, taký súhlas môže poskytnúť jej blízka osoba.

27. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 211/2000 Z. z., žiadosť o sprístupnenie informácií povinná osoba vybaví bez zbytočného odkladu, najneskôr do ôsmich pracovných dní odo dňa podania žiadosti alebo odo dňa odstránenia nedostatkov žiadosti podľa § 14 ods. 2 a 3 a do 15 pracovných dní, ak sa sprístupňuje informácia nevidiacej osobe v prístupnej forme podľa § 16 ods. 2 písm. a) , ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z., ak povinná osoba v lehote na vybavenie žiadosti neposkytla informácie či nevydala rozhodnutie a ani informáciu nesprístupnila, predpokladá sa, že vydala rozhodnutie, ktorým odmietla poskytnúť informáciu. Za deň doručenia rozhodnutia sa v tomto prípade považuje tretí deň od uplynutia lehoty na vybavenie žiadosti (§ 17).

29. Kasačný súd sa stotožňuje s právnym názorom krajského súdu uvedeným v napadnutom rozsudku, že fiktívne rozhodnutie žalovanej nespĺňa náležitosti rozhodnutia ustanovené v § 47 správneho poriadku a v napadnutom rozhodnutí žalovanej taktiež absentujú zákonné náležitosti, ktorými sú výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Prvostupňový správny orgán nevydaním náležitého rozhodnutia o nesprístupnení informácií odňal žalobkyni právo domáhať sa zákonom stanoveným postupom ochrany svojho práva, ktoré jej zaručuje čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Zároveň jej zabránil v možnosti podať odvolanie, v ktorom by uplatnila relevantné námietky voči dôvodom, pre ktoré jej neboli požadované informácie sprístupnené. Odvolací orgán v zmysle § 59 ods. 1 správneho poriadku preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu; ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené vady odstráni. V rámci preskúmania napadnutého rozhodnutia odvolací orgán preskúmava tak výrok rozhodnutia, ako aj jeho odôvodnenie, vrátane konania, ktoré mu predchádzalo.

30. V danom prípade neexistoval predmet prieskumu - rozhodnutie, ktoré by odvolací orgán mohol preskúmať, neboli známe dôvody, pre ktoré nebolo žiadosti pani H. Š., resp. žalobkyne vyhovené, a teda ani právny dôvod na potvrdenie fiktívneho rozhodnutia žalovanej. Ak sťažovateľka v napadnutom rozhodnutí neprihliadla na nezákonnosť tohto postupu prvostupňového orgánu a fiktívne - nepreskúmateľné rozhodnutie potvrdila, došlo z jej strany k porušeniu všeobecnej zásady dvojinstančnosti správneho konania. Nie je pritom rozhodujúce, či sťažovateľka považuje informácie žalobkyne za sprístupiteľné podľa zákona č. 211/2000 Z. z., ale rozhodujúcou je skutočnosť, že nečinnosťou správneho orgánu prvého stupňa došlo k porušeniu práv žalobkyne na riadny proces.

31. Ak odvolací orgán potvrdí fiktívne rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, potvrdí rozhodnutie, ktoré nemá náležitosti určené správnym poriadkom (musí byť písomné, obsahovať samotné rozhodnutie, odôvodnenie a poučenie o opravných prostriedkoch, musí byť podpísané s úradnou pečiatkou...), „de facto“ odsúhlasí nesprávny postup prvostupňového orgánu. Zákon č. 211/2000 Z. z. neumožňuje povinným osobám zostať nečinnými, naopak, výslovne im v § 18 ods. 2 zákona č. 211/2000 Z. z. ukladá povinnosť vždy o nesprístupnení informácií vydať písomné rozhodnutie. Zákon č. 211/2000 Z. z. síce predpokladá vydanie fiktívneho rozhodnutia ako následok nečinnosti povinnej osoby, avšak takýto postup povinnej osoby nie je zákonom dovolený, je teda nezákonný, pričom každé fiktívne rozhodnutie musí byť odvolacím orgánom alebo súdom zrušené, pretože neobsahuje odôvodnenie a je nepreskúmateľné (napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5SŽi/3/2011 zo dňa 03.05.2011 a sp. zn. 6SŽi/1/2010 zo dňa 16.06.2010).

32. Z vyššie uvedeného vyplýva, že fiktívne rozhodnutie je už svojou povahou nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Vzhľadom na to, že sťažovateľka v napadnutom rozhodnutí neprihliadla na takúto

nezákonnosť postupu prvostupňového správneho orgánu, je potrebné takéto rozhodnutie považovať za nezákonné. Krajský súd dospel k správneému záveru o nezákonnosti preskúmaných rozhodnutí a postupoval v súlade so zákonom, keď tieto zrušil a vec vrátil sťažovateľke na ďalšie konanie.

33. Kasačný súd považoval za potrebné vysporiadať sa aj s otázkou, či v prípade perfektnej žiadosti o sprístupnenie informácií (po jej doplnení žiadateľkou) by bolo povinnosťou sťažovateľky požadované informácie sprístupniť.

34. Zaoberajúc sa povahou požadovaných informácií dospel kasačný súd k záveru, že ide o osobné údaje v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 122/2013 Z. z. Podľa tohto ustanovenia sú osobnými údajmi „údaje týkajúce sa určenej alebo určiteľnej fyzickej osoby, pričom takou osobou je osoba, ktorú možno určiť priamo alebo nepriamo, najmä na základe všeobecne použiteľného identifikátora alebo na základe jednej či viacerých charakteristík alebo znakov, ktoré tvoria jej fyzickú, fyziologickú, psychickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu“. Kasačný súd podotýka, že obdobnú definíciu pojmu osobné údaje obsahuje aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 o ochrane fyzických osôb v súvislosti so spracovaním osobných údajov a o voľnom pohybe týchto údajov a o zrušení smernice č. 95/46/ES (ďalej aj len „nariadenie“). Podľa čl. 4 bod 1. nariadenia sa na jeho účely pod pojmom osobné údaje rozumejú „akékoľvek informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej osoby (ďalej len „dotknutá osoba“); identifikovateľná fyzická osoba je osoba, ktorú možno identifikovať priamo alebo nepriamo, najmä odkazom na jeden či viaceré prvky, ktoré sú špecifické pre fyzickú, fyziologickú, genetickú, mentálnu, ekonomickú, kultúrnu alebo sociálnu identitu tejto fyzickej osoby“.

35. S obdobnou otázkou ako v prejednávanej veci sa vyčerpávajúco vysporiadal Mestský súd Prahe v rozsudku č. k. 9 A 75/2017-27 zo dňa 21.03.2019, v ktorom konštatoval, že „Pod zákonnú definíciu osobného údajá zakotvenú v § 4 písm. a) zákona č. 101/2000 Sb. o ochrane osobných údajov je potrebné podradiť nielen informáciu o tom, kedy konkrétna fyzická osoba (určená samotným žalobcom uvedením mena, priezviska a dátumu narodenia) skladala na VŠE štátnu záverečnú skúšku a o aký typ skúšky išlo (teda či išlo o skúšku bakalársku, magisterskú či inú), ale tiež informácie o menách a priezviskách členov skúšobnej komisie prítomných pri takejto skúške a rovnako názov diplomovej práce, ktorú dotknutá osoba na VŠE obhajovala. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí právom konštatovala, že poskytnutie žalobcom požadovaných údajov (informácií) by bolo spracovaním osobných údajov v zmysle § 4 písm. e) zákona č. 101/2000 Sb. o ochrane osobných údajov, na ktoré nebola podľa § 5 ods. 2 tohto zákona oprávnená bez súhlasu dotknutej osoby, lebo na danú situáciu nedopadá žiadna z výnimiek uvedených v predmetnom ustanovení... Poskytnutie požadovaných informácií žalobcovi by bolo v rozpore s ustanovením § 8a zákona č. 106/1999 Sb. o slobodnom prístupe k informáciám, resp. ustanovením § 5 ods. 2 zákona č. 101/2000 Sb. o ochrane osobných údajov, podľa ktorého správca môže spracovať osobné údaje zásadne len so súhlasom subjektov údajov a bez tohto súhlasu je možné ich spracovávať len pri splnení zákonom stanovených výnimiek. Súd k tomu dodáva, že ustanovenie § 8a zákona č. 106/1999 Sb. o slobodnom prístupe k informáciám, ako aj ustanovenie § 5 ods. 2 zákona č. 101/2000 Sb. o ochrane osobných údajov, dopadá na akékoľvek osobné údaje, nielen na citlivé osobné údaje“.

36. Mestský súd v Prahe vo vyššie špecifikovanom rozsudku podrobne odôvodnil, prečo žalobkyňou požadovaná informácia požíva ochranu a nemožno ju sprístupniť. Zároveň objasnil, prečo napriek tomu, že štátna skúška na vysokej škole je verejná, nie je možné žiadateľovi poskytnúť bez súhlasu dotknutej osoby informácie o jej absolvovaní, resp. neabsolvovaní dotknutou osobou, keď konštatoval, že „... účelom štátnej záverečnej skúšky vrátane obhajoby diplomovej práce je zaistenie jej riadneho priebehu prostredníctvom možnej kontroly, a to vrátane kontroly, či určitá osoba záverečnú skúšku skutočne vykoná. Štátna záverečná skúška a obhajoba diplomovej práce je verejná práve preto, aby sa jej mohli zúčastniť (a kontrolovať jej priebeh) prípadní záujemcovia z radov verejnosti. Kontrolu riadneho priebehu štátnej záverečnej skúšky a obhajoby diplomovej práce je z logiky veci možné vykonávať iba v dobe, kedy prebiehajú. Potom, čo štátna záverečná skúška či obhajoba diplomovej práce prebehla, bol vyššie mienený účel ich verejnosti naplnený... Snaha domôcť sa touto cestou „ex post“ informácií týkajúcich

sa samosprávnej činnosti verejnej vysokej školy a jej konkrétneho študenta, ku ktorým už žiadateľ (ani nikto iný z radov verejnosti) nemá prístup, je zároveň zneužitím transparentnosti a otvorenosti vysokoškolského prostredia".

37. Na tomto mieste je potrebné poznamenať, že § 8a zákona č. 106/1999 Sb. o slobodnom prístupe k informáciám účinného v Českej republike obsahuje obdobné vymedzenie ochrany osobnosti a osobných údajov ako v u nás účinnom zákone č. 211/2000 Z. z. (§ 9 ods. 1), a preto je možné vyššie citované závery aplikovať aj v podmienkach Slovenskej republiky.

38. V danom spore dochádza k stretu práva na ochranu súkromia a práva na informácie, pričom pri takomto posúdení sa aplikuje test proporcionality pozostávajúci zo skúmania troch kritérií, a to kritéria vhodnosti, kritéria potrebnosti a kritéria porovnania závažnosti obidvoch kolidujúcich základných práv. Kasačný súd „obiter dictum" dodáva, že v posudzovanom prípade by malo žiadateľkine ústavou zaručené právo na informácie ustúpiť ústavou zaručenému právu na súkromie dotknutej osoby, a to predovšetkým s ohľadom na skutočnosť, že z jej žiadosti o sprístupnenie nevyplýva žiaden dôvod, prečo by malo byť právo tretej osoby (dotknutej osoby) prelomené a tiež z dôvodu absencie súhlasu dotknutej osoby na sprístupnenie týchto informácií.

39. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol. Úlohou sťažovateľky v ďalšom konaní bude postupovať v intenciách právneho názoru vysloveného kasačným súdom v tomto rozsudku a opätovne rozhodnúť o žiadosti žalobkyne o sprístupnenie informácií formou rozhodnutia a ňou požadovanú informáciu jej s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti nespřístupniť.

40. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľke, ktorá v tomto konaní nemala úspech, ich náhradu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. nepriznal a žalobkyne ich náhradu nepriznal s poukazom na § 167 ods. 3 písm. a) S.s.p. v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. z dôvodu existencie dôvodov osobitného zreteľa. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti veci, ktoré môžu mať vplyv na stanovenie povinnosti nahradiť trovy, ktoré účastník vynaložil na uplatňovanie alebo bránenie práva. Je potrebné zdôrazniť, že je povinnosťou správnych súdov dôsledne skúmať, či je právne zastúpenie advokátom využitím ústavne zaručeného práva na právnu pomoc, alebo skôr ide o zneužitie na úkor protistrany. Takýmto zneužitím môže byť napríklad predlžovanie konania žiadosťami o odročenie alebo zastúpenie v celkom banálnej veci, a to so zrejmom snahou zvýšiť trovy konania protistrane.

41. Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 3SŽi/4/2014 zo dňa 12.03.2014 konštatoval, že „Výkon práva bez vážnosti prejavenej vôle získať informáciu nepožíva právnu ochranu. Podmienky, postup a rozsah slobodného prístupu k informáciám na základe zákona sa realizujú na právnom pozadí ústavných princípov, medzi ktoré patrí aj zákaz zneužitia práva." Aj Správny súdny poriadok v § 5 ods. 12 zakotvuje ako jeden zo základných princípov konania tzv. „zákaz zneužitia práva", v zmysle ktorého správny súd výnimočne neposkytne ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby, ak nimi podaný návrh sleduje zjavné zneužitie práva.

42. V tejto súvislosti považuje kasačný súd za dôvodné poznamenať, že zákon č. 211/2000 Z. z. má slúžiť predovšetkým ako nástroj spoločenskej kontroly. Kasačný súd v žiadnom prípade nepopiera právo žalobkyne na informácie, avšak je nevyhnutné, aby toto právo bolo uplatňované efektívne a účelne (nie účelovo), a to nielen vo vzťahu k povinným osobám, ale i vo vzťahu k súdu. V opačnom prípade ide zo strany žiadateľov skôr o zneužívanie práva, kedy je toto právo zámenkou pre formalistické a bezúčelné spory. Dôvod hodný osobitného zreteľa na nepriznanie práva na náhradu trov konania úspešnej žalobkyne aj napriek tomu, že na základe ňou podanej žaloby boli napadnuté rozhodnutia rozsudkom krajského súdu zrušené a kasačná sťažnosť proti nemu bola kasačným súdom zamietnutá, videl kasačný súd predovšetkým v špecifických okolnostiach prípadu, za ktorých by priznanie trov žalobkyne bolo nesprávne a nespravodlivé. Opačný postup by bolo možné vyhodnotiť ako zneužitie práva na právnu pomoc na úkor protistrany. Prvou okolnosťou pre nepriznanie trov bolo, že sťažovateľka bola aktívna,

bezodkladne zaslala pani H. neformálnu výzvu na doplnenie chýbajúcich údajov, teda sa snažila o riadne vybavenie predmetnej žiadosti, avšak žalobkyňa napriek jej „údajnému“ záujmu o sprístupnenie informácií so sťažovateľkou nekomunikovala a na výzvu vôbec neodpovedala, teda bola pasívna. Druhú okolnosť videl kasačný súd vo forme adresovania predmetnej žiadosti sťažovateľke. E-mail so žiadosťou o sprístupnenie informácie zo dňa 03.11.2016 bol zaslaný z adresy H. na adresu H., pričom v skrytej kópii bol odoslaný na vyše 30 adries vrátane adresy sťažovateľky, čo vzbudzuje reálnu pochybnosť o čestnom úmysle žalobkyne o získanie ňou požadovaných informácií a jej postup sa javí skôr ako uskutočnenie nejakého „prieskumu“ na náklady vysokých škôl alebo o iný „účelový“ úmysel, ktorý je v rozpore so základným účelom zákona č. 211/2000 Z. z., a to zabezpečenie ústavou garantovaného práva na informácie v súlade so všeobecnými právnymi predpismi. Treťou okolnosťou je fakt, že vyjadrenie ku kasačnej sťažnosti si nevyžadovalo právne zastúpenie, nakoľko nešlo o vyjadrenie v skutkovo a právne zložitej veci.

43. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.